

ARJANTİN VE TÜRK EĞİTİM SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Ahmet Münir ACUNER*

ÖZET

Bu çalışmada, Arjantin ve Türk Eğitim Sistemleri amaç, yapı ve süreç boyutlarında karşılaştırılmıştır.

SUMMARY

The System of Education in Argentina and Turkey

In this study, the aims, the structure and the process of the system of education in Argentina and Turkey have been compared.

GİRİŞ

Başkenti Buenos Aires olan Arjantin'in nüfusu 31.030.000 kişi, yüzölçümü ise 2.780.092 km² dir (AnaBritannica Dünya Ülkeleri, 1987, s. 22). Güneyinde ve batısında Şili, kuzeyinde Bolivya ve Paraguay, kuzeydoğusunda ise Brezilya ve Uruguay yer alan Arjantinin güneydoğusunda Atlas Okyanusu vardır (AnaBritannica Genel Kültür Ansiklopedisi, 1987, s. 293). Arjantin 22 eyalet, Tierra del Fuego toprakları ve federal başkentten oluşan bir cumhuriyettir. Arjantin'de yü-

* Araş. Gör.; U. Ü. Necatibey Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü.

rütme erkini, başkan ve yardımcısı kullanır. Silahlı kuvvetlerin de komutanı olan başkan, tüm mülki, askeri ve adli görevlileri atama yetkisini elinde tutar. Başkan yardımcısı aynı zamanda senato başkanıdır. Ulusal Kongre; her eyaletten ve başkentten gelen üçer temsilcinin oluşturduğu senato ile, eyaletlerin nüfuslarına oranla temsil edildiği Millet Meclisinden oluşur. Her eyaletin, federal hükümet yapısını örnek alan bir hükümeti vardır. Peronlar'ın önemli bir yer tuttuğu Arjantin devlet başkanlığı görevini, şu anda Carlos Menem yürütmektedir (AnaBritannica Genel Kültür Ansiklopedisi, 1987, ss. 297-299). Latin Amerika'nın en gelişmiş ve varlıklı ülkelerinden biri olan Arjantin'de yıllık enflasyon oranı % 1000 civarındadır. Ulusal dil'in İspanyolca olduğu Arjantin'de halkın büyük çoğunluğu ülkenin resmi dini olan katolikliğe bağlıdır (AnaBritannica Genel Kültür Ansiklopedisi, 1987, s. 294). Nüfusunun % 84.6'sı şehirlerde yaşayan; doğum oranı binde 25, ölüm oranı binde 9; doğal nüfus artış hızı binde 16; eğitim görmüş insanların toplam nüfusa oranı temel eğitimde % 34.6, ortaöğretimde % 20.5 ve yükseköğretimde % 6.9 olan Arjantin'de okur-yazarlık oranı % 94.9 (1980'de)'dur. GSMH'dan kişi başına 2.230 dolar düşmektedir (AnaBritannica Dünya Ülkeleri, 1987, s. 22).

Başkenti Ankara olan Türkiye'nin nüfusu 56.473.035 kişi (1990 yılında) (Milliyet, 1991, s. 9), yüzölçümü de 779.452 km² dir. Türkiye'nin kara sınırları 2.753 km, deniz kıyıları ise 8.333 km uzunluğundadır. Türkiye'nin, Yunanistan, Bulgaristan, SSCB, İran, Irak ve Suriye ile sınırları vardır. 1982 tarihli Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Türk ulusunun egemenliğini yetkili organlar eliyle kullanacağını belirtmiştir. Bu organlar yasama, yürütme ve yargı organlarıdır. Yasama organı, 30 yaşını doldurmuş yurttaşlar arasından tek dereceli seçimle 20 yaşını doldurmuş yurttaşlarca beş yıl için seçilen 450 milletvekilinden oluşur. Yürütme organını ise cumhurbaşkanı ve bakanlar kurulu oluşturur. Yargı organları da, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Sayıştay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi, Askeri Yargıtay ile Uyuşmazlık Mahkemesi ve Yüksek Seçim Kuruludur. Yeni sanayileşen ülkeler arasında sınıflandırılan Türkiye'de planlı bir karma ekonomi yürürlüktedir. Ulusal dilin Türkçe olduğu Türkiye'de nüfusun % 99'unu müslümanlar oluşturur (AnaBritannica Genel Kültür Ansiklopedisi, 1990, ss. 280-297). Nüfusunun % 59'u şehirlerde yaşayan (Milliyet, 1991, s. 9); doğum oranı binde 33,6; ölüm oranı binde 9,3; doğal nüfus artış hızı binde 24,3; eğitim görmüş insanların toplam nüfusa oranı temel eğitimde % 37,9; ortaöğretimde % 5,1 ve yükseköğretimde % 2,2 olan Türkiye'de okur-yazarlık oranı % 77,49'dur (TUSİAD, 1990, s. 35; AnaBritannica Dünya Ülkeleri, 1987, ss. 196-197). GSMH'dan kişi başına 1.432 dolar (1989) düşmektedir (AnaBritannica Genel Kültür Ansiklopedisi, 1990, s. 287).

Özetle, nüfus bakımından karşılaştırıldığında yaklaşık 31 milyon kişi Arjantin'de ve 56 milyon kişi de Türkiye'de yaşamaktadır. GSMH'dan kişi başına Arjantin'de 2.230 dolar, Türkiye'de de 1.432 dolar düşmektedir. Eğitim bütçesinin genel bütçe içerisindeki oranı; Arjantin'de % 8,8 (1982), Türkiye'de ise %

12,2 (1989) (daha önceki yıllarda % 8 civarında idi) olmuşken; eğitime yapılan kamu harcamalarının (GSMH) yüzdesi; Arjantin'de % 3,7 (1984) ve Türkiye'de de % 2,9 (1984) olmuştur. Okur-yazarlık oranları bakımından karşılaştırıldıklarında da şöyle bir görünüm ortaya çıkmaktadır. Arjantin % 94,9 (1980), Türkiye % 77,49 (1985) (AnaBritannica Karşılaştırmalı Ulusal İstatistikler, 1986, ss. 130-135; AnaBritannica Dünya Ülkeleri, 1987, s. 22; AnaBritannica Genel Kültür Ansiklopedisi, 1990, ss. 280-297; TUSİAD, 1990, s. 35).

Ülkeler arasındaki bu farklılıkların eğitim sistemlerine yansımaları da kaçınılmazdır. Söz konusu ülkelerin eğitim sistemlerinin karşılaştırılması ile aşağıda yer verilen benzer ve ayrı özellikler belirlenmiştir.

EĞİTİM SİSTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

1. AMAÇ BOYUTU:

İki ülkede de eğitim sisteminin temel amaçları büyük ölçüde benzerlik göstermektedir. Benzerlik gösteren amaçlar şunlardır: Eğitim-üretim ilişkisini etkili olarak kurmak; herkese din, dil, ırk, cinsiyet farkı gözetmeksizin eğitim hakkı tanımak; bireylere ilgi, yetenek ve istidatına uygun eğitim vermek; laiklik ilkesini dikkate alarak demokrasi eğitimi vermek; bireysel farklılıkları dikkate alarak bireyleri toplumsal yaşama hazırlamak ve bireyin bir bütün olarak gelişmesini sağlamak (UNESCO, 1971, s. 129; Faust, 1971, ss. 264-265; 1973 tarih ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu).

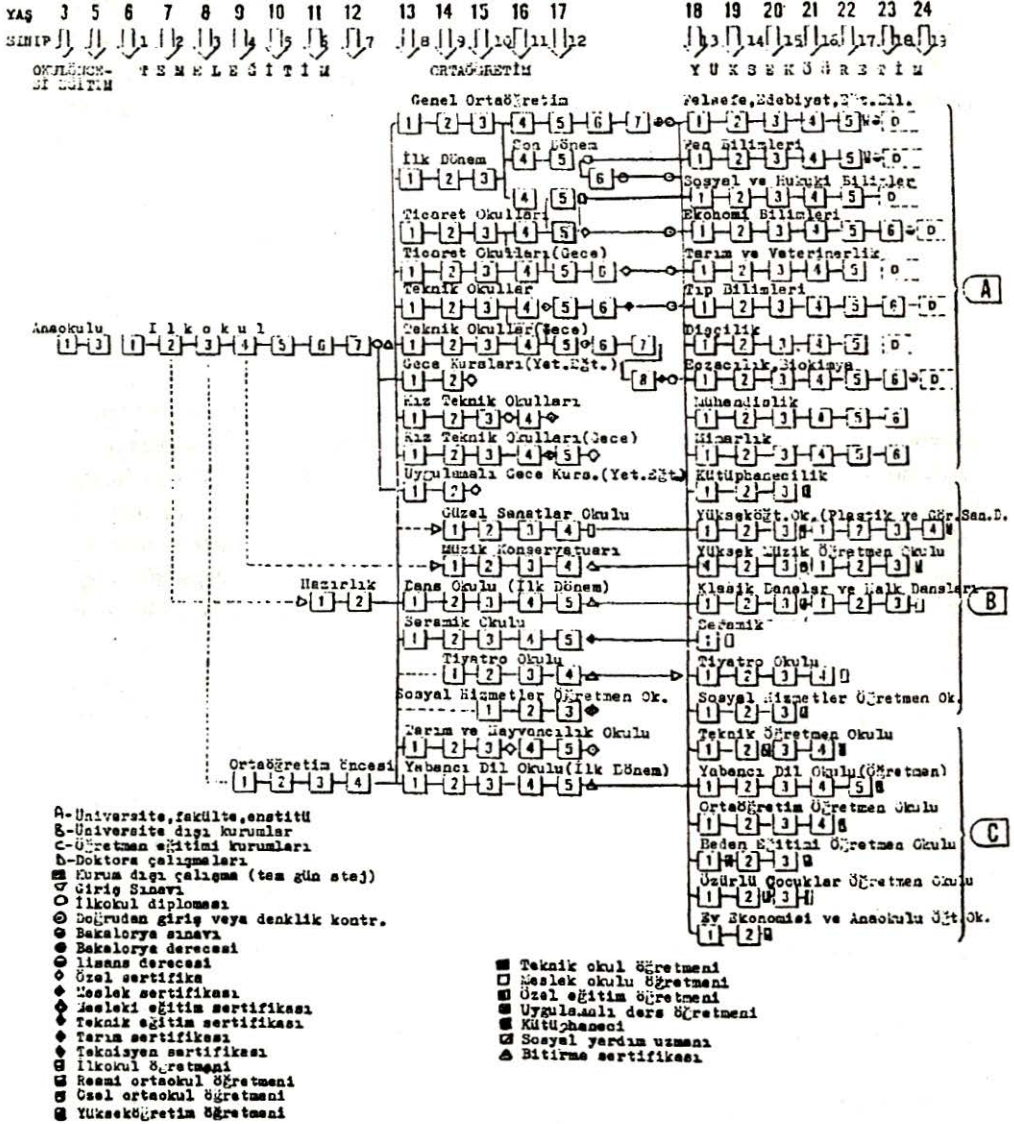
2. YAPI BOYUTU:

Söz konusu ülkelerin eğitim sistemleri örgüt yapıları Tablo 2 ve 5'de, okul sistemlerinin yapıları Tablo: 1 ve 4'de verilmiştir. Tablo: 3'de Türk Eğitim Sistemi, Tablo: 6 ve 7'de de Türkiye il ve ilçe eğitim yönetimi örgüt yapıları verilmiştir. Arjantin ve Türk eğitim sistemlerinin yapı ve süreç boyutlarında karşılaştırılması bu tablolar gözönünde bulundurularak yapılacaktır.

a) Okul Öncesi Eğitim:

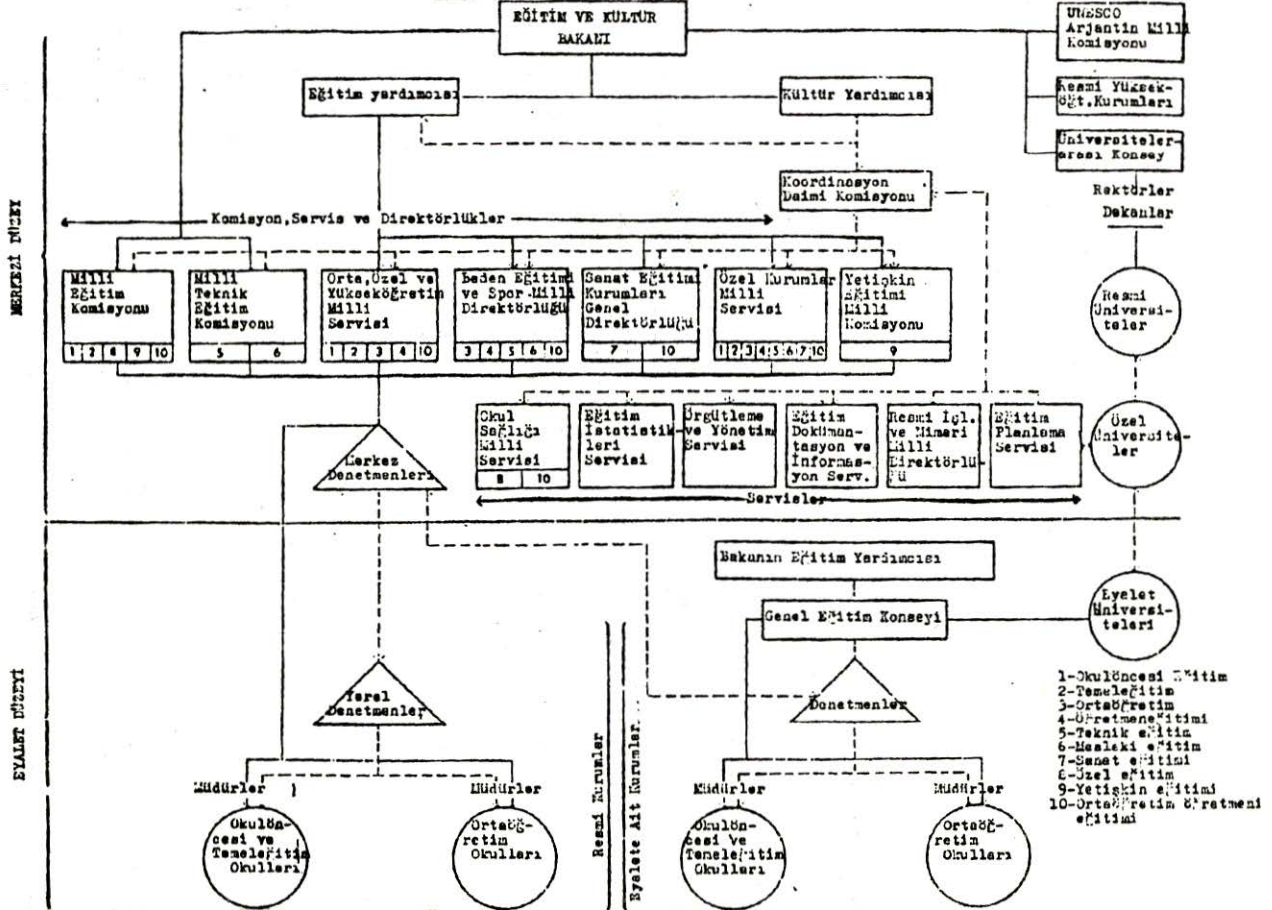
Arjantin ve Türkiye'de okul öncesi eğitim okulları, okul sisteminin resmi bir parçasıdır. Her iki ülkede de özel kuruluşlarca finanse edilip yönetilen özel okul öncesi eğitim okulları bulunmaktadır, ancak bunlar da her iki ülkenin eğitim bakanlıklarınca denetim altında tutulurlar ve devletin resmi eğitim siyasetiyle tutarlı bir eğitim vermekle yükümlüdürler (Faust, 1971, s. 264).

Tablo: 1
Arjantin Okul Sisteminin Yapısı

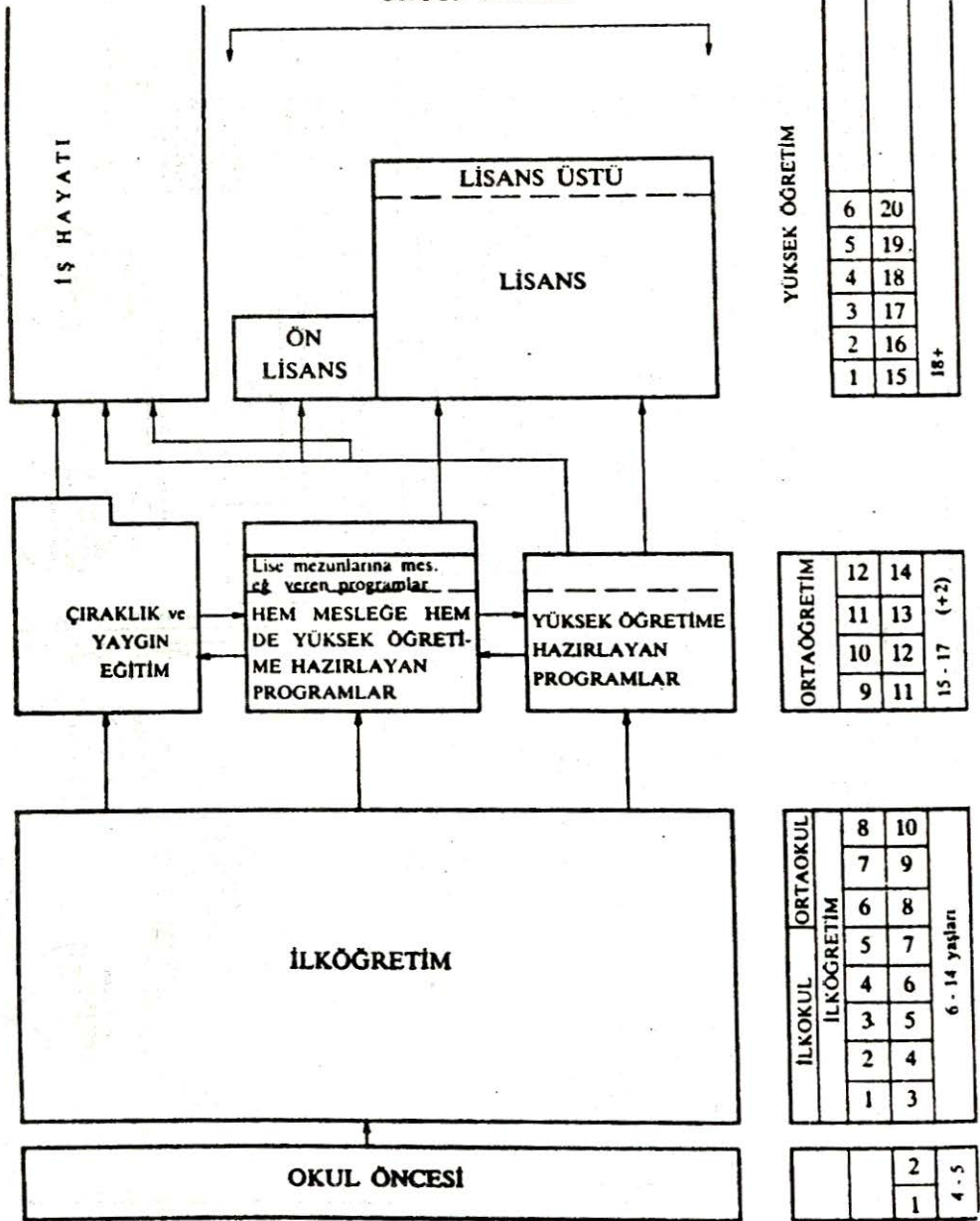
Kaynak: UNESCO, 1971, s. 131.

Tablo: 2
Arjantin Eğitim Sistemi Örgüt Yapısı

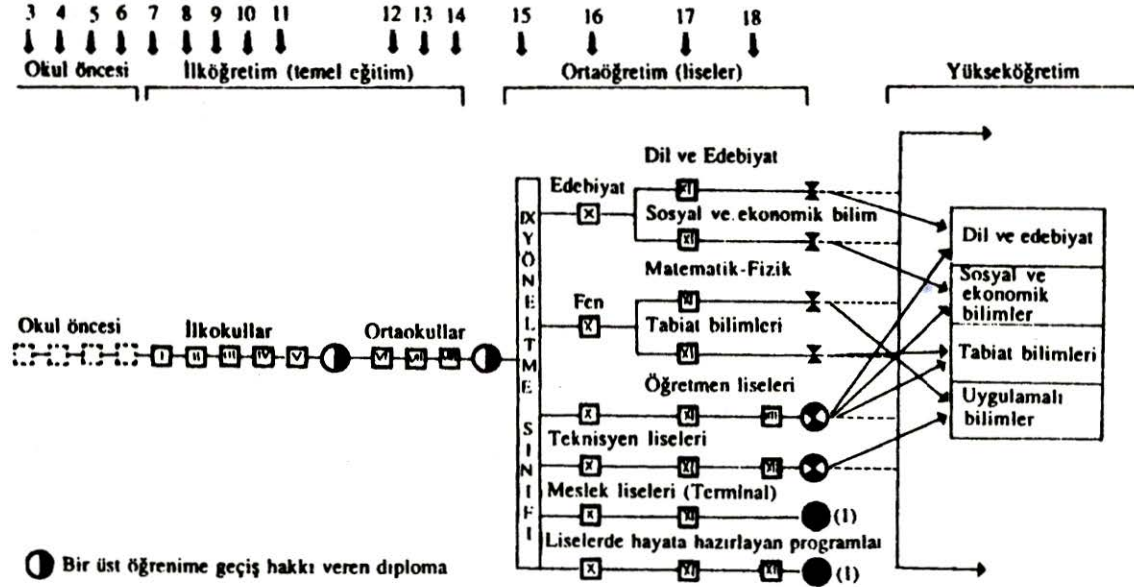
Kaynak: UNESCO, 1971, s. 129.

Tablo: 3
Türk Eğitim Sistemi
ÖRGÜN EĞİTİM

Kaynak: MEGSB, 1989, s. 96.

Tablo: 4
Türkiye Okul Sistemi Yapısı

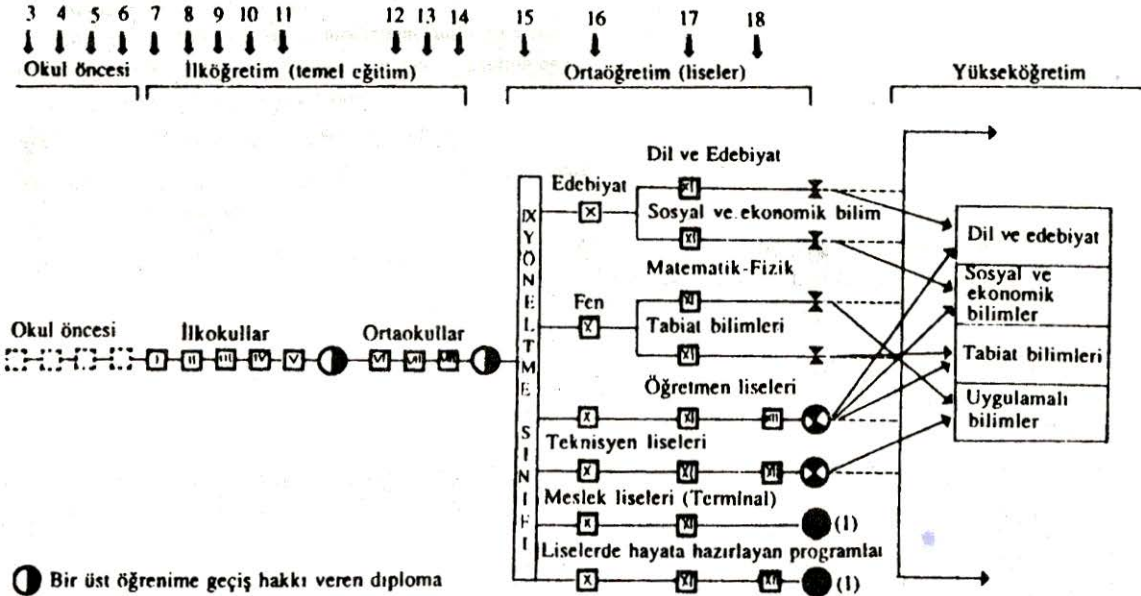

- Bir üst öğrenime geçiş hakkı veren diploma
- ⊗ Yüksek öğrenime hazırlayan programlar
- ⊗ Hem mesleğe hem de yüksek öğretime hazırlayan programlar
- Hayata ve iş alanlarına hazırlayan programlar
- Genel olarak yüksek öğretime geçiş
- Kendi yönünde gidebileceği en uygun yüksek öğretim dalı
- (1) 1983 kanun değişikliği ile bu programları bitirenlere de yükseköğretime geçiş hakkı tanınmıştır.

Kaynak: TUSİAD, 1990, s. 120.

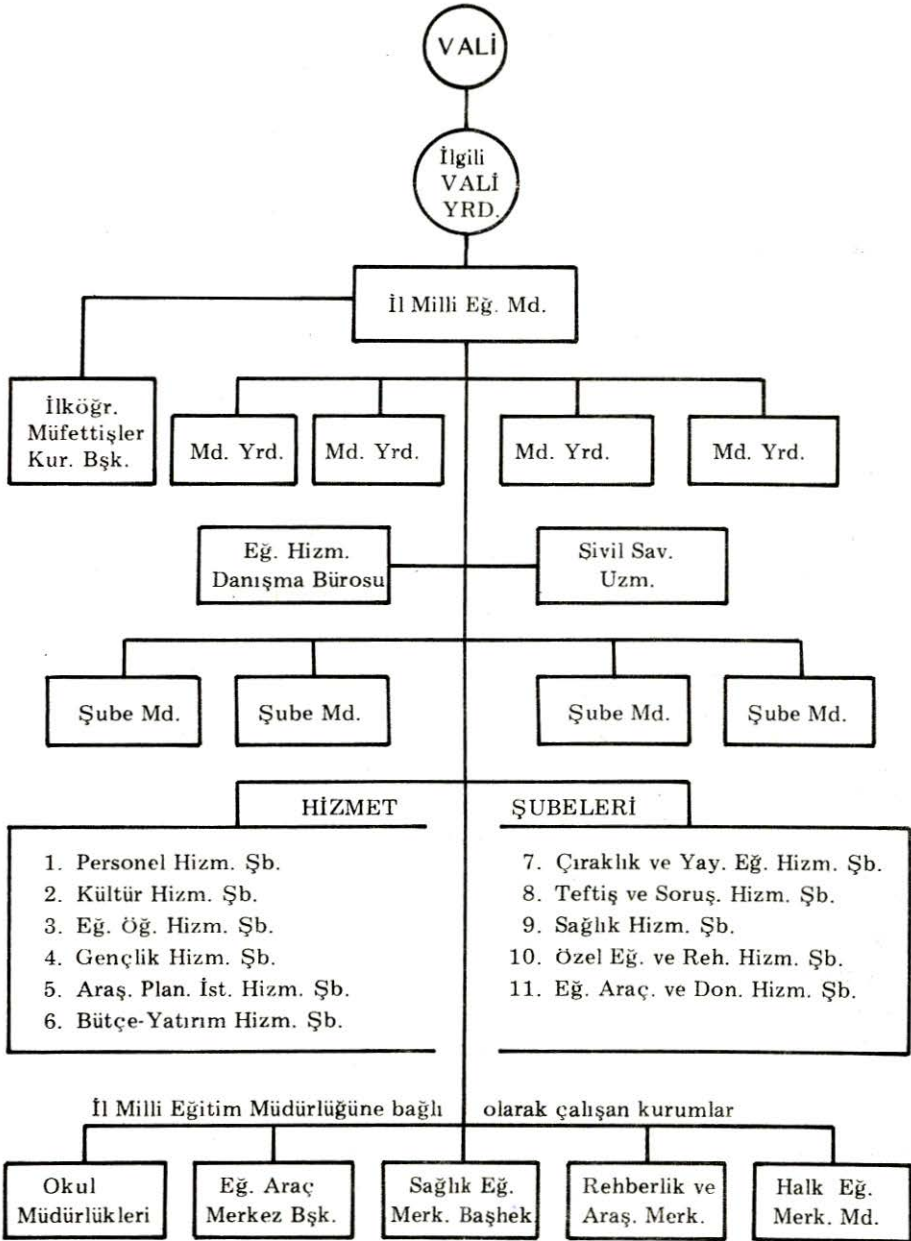
Tablo: 5

Türkiye Eğitim Sistemi Örgüt Yapısı

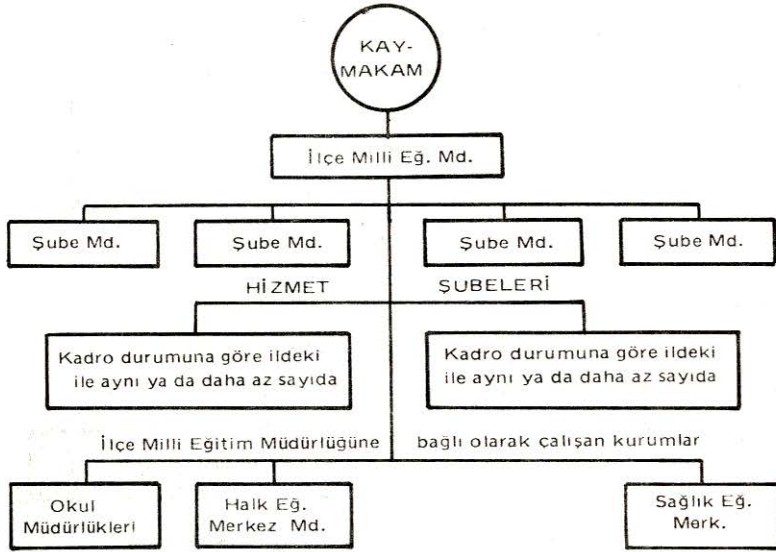
- Bir üst öğrenime geçiş hakkı veren diploma
 - ⊗ Yüksek öğrenime hazırlayan programlar
 - ⊗ Hem mesleğe hem de yüksek öğretime hazırlayan programlar
 - Hayata ve iş alanlarına hazırlayan programlar
 - Genel olarak yüksek öğretime geçiş
 - Kendi yönünde gidebileceği en uygun yüksek öğretim dalı
- (1) 1983 kanun değişikliği ile bu programları bitirenlere de yükseköğretime geçiş hakkı tanınmıştır.

Tablo: 6
Türkiye İl Eğitim Yönetimi Örgüt Yapısı

Kaynak: AKYÜZ, 1989, s. 444.

Tablo: 7
Türkiye İlçe Eğitim Yönetimi Örgüt Yapısı

Kaynak: AKYÜZ, 1989, s. 445.

b) Temel Eğitim:

Arjantin'de temel eğitim 6-12 yaşlarındaki çocukların devam ettiği yedi yıllık okullarda verilir. Yalnız, ortaöğretim düzeyindeki dans okuluna gidecek olanlar, temel eğitimin ikinci sınıfından sonra dans okulunun temel eğitim seviyesindeki iki yıllık hazırlık okuluna devam edebilirler. Bunun gibi yine, ortaöğretim düzeyindeki yabancı dil okuluna devam etmek isteyenler, temel eğitimin üçüncü sınıfından sonra yabancı dil okulunun temel eğitim seviyesindeki dört yıllık hazırlık okuluna devam edebilirler (UNESCO, 1971, s. 131).

Türkiye'de temel eğitim 6-14 yaşlarındaki çocukların devam ettiği sekiz yıllık okullarda verilir. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile; bu sekiz yılın ilk beş yılı ilköğretim, son üç yılı da ortaokul olarak düzenlenmiştir. Bu sekiz yılın tamamı henüz zorunlu hale getirilememiş, yalnızca ilk beş yıl zorunlu öğretim olarak uygulamada yerini almıştır. Yasaya göre zorunlu öğretime başlama yaşı altıdır, ancak genelde aileler çocuklarını yedi yaşında okula başlatmaktadırlar.

Temel eğitim düzeyinde bir öğretmene düşen öğrenci sayısına bakıldığında; Arjantin'de 20,3 (1984) ve Türkiye'de 31,1 (1984) şeklinde bir görünüm ortaya çıkmaktadır (AnaBritannica Karşılaştırmalı Ulusal İstatistikler, 1986, ss. 130-135).

c) Ortaöğretim:

Arjantin'de 13-19 yaşlarındaki çocuklara hizmet veren ortaöğretim okullarının öğretim süresi 4-6 yıl arasında değişmektedir ve genel, mesleki, teknik, ticaret vb. okullar şeklinde düzenlenmiştir (UNESCO, 1971, s. 131).

Türkiye'de 15-18 yaşlarındaki çocuklara hizmet sunan ortaöğretim okullarının süresi 3-4 yıl arasında değişmektedir ve genel (Edebiyat-Fen), mesleki, teknik, ticaret vb. okullar ile çıraklık ve yaygın eğitim programları ile lise mezunlarına meslek eğitimi veren programlar şeklinde düzenlenmiştir (TUSİAD, 1990, s. 120; MEGSB, 1989, s. 96).

Genel ortaöğretimde bir öğretmene düşen öğrenci sayısına bakıldığında; Arjantin'de 7,6 (1984), Türkiye'de de 22 (1984) şeklinde bir görünüm ortaya çıkmaktadır (AnaBritannica Karşılaştırmalı Ulusal İstatistikler, 1986, ss. 130-135).

d) Yükseköğretim:

Arjantin'de 18-24 yaşlarındaki gençler için hizmet veren yükseköğretimde öğretim süresi, kurumun türüne göre değişiklik göstermektedir (UNESCO, 1971, s. 131). 1985 yılında toplam 1251 yükseköğretim kurumu bulunan Arjantin'in en eski ve büyük üniversitesi Cordoba Üniversitesi'dir. Ülkedeki diğer büyük üniversiteler Buones Aires Üniversitesi ile Milli İşçi Üniversitesidir. Diğer üniversiteler ise Santa Fe, Tucuman ve Cuyo'da yer almaktadır (AnaBritannica Genel Kültür Ansiklopedisi, 1987, s. 295; Mignone, 1978, ss. 466-468).

Türkiye'de 18-24 yaşlarındaki gençler için hizmet veren yükseköğretimde öğretim süresi 2-6 yıl arasında değişmektedir (MEGSB, 1989, s. 96). 1984 yılında 288 yükseköğretim kurumu bulunan Türkiye'de bugün 29 üniversite yer almaktadır. 1982 yılında Türkiye'de bulunan tüm yükseköğretim kurumları bu 29 üniversite bünyesinde toplanmışlardır. Ülkemizde yer alan üniversitelerin isimleri şöyledir: Uludağ, Akdeniz, Atatürk, Bilkent, Boğaziçi, Cumhuriyet, Çukurova, Dicle, Ege, Gaziantep, İstanbul Teknik, Karadeniz Teknik, Marmara, Mimar Sinan, Orta Doğu Teknik, 19 Mayıs, Selçuk, Yıldız, 100. Yıl, Ankara, Hacettepe, Anadolu, 9 Eylül, İnönü, Fırat, Gazi, İstanbul, Erciyes ve Trakya Üniversiteleri (AnaBritannica Karşılaştırmalı Ulusal İstatistikler, 1986, s. 135; Cumhuriyet, 1990, s. 6).

Yükseköğretimde bir öğretim elemanına düşen öğrenci sayısına bakıldığında; Arjantin'de 10,5 (1984) ve Türkiye'de 15,8 (1984) şeklinde bir görünüm ortaya çıkmaktadır (AnaBritannica Karşılaştırmalı Ulusal İstatistikler, 1986, ss. 130-135).

e) Yetişkin Eğitimi:

Arjantin ve Türkiye'de içerisinde okuma-yazma etkinlikleri ağırlıklı bir yer tutan yetişkin eğitimi faaliyetlerinde amaç, yetişkinlerin ilgi duydukları alanda

eđitim almalarına imkân sađlamak ve onları becerili kılmaktır. Arjantin'de daha çok gece kursları Őeklinde dűzenlenen yetiŐkin eđitimi faaliyetlerinde ađırlıklı olarak ortaöđretim imkânlarına baŐvurulmaktadır (UNESCO, 1971, ss. 129-136). Tűrkiye'de de 1980'li yıllarda bir sűre ara verilen gece kursları uygulamasına yeniden geçilmiŐ olup, Arjantin'de olduđu gibi ortaöđretim imkânlarından yararlanma yoluna gidilmektedir. Milli Eđitim Bakanlıđı ıraklık ve Yaygın Eđitim Genel Műdűrlűđne bađlı olarak çalıŐmalarını yűrűten pek çok il ve ilçemizde yer alan Halk Eđitim Merkezleri yetiŐkin eđitimi faaliyetlerinde önemli bir yer tutmakta, bunlar dıŐında Devlet Bakanlıđı tarafından açılan beceri kursları da bu kapsamda yűrűtűlmektedir. Ayrıca, Milli Eđitim Bakanlıđı Erkek Teknik, Kız Teknik ve Ticaret ve Turizm đretim Genel Műdűrlűđđ bűnyesinde yűrűtűlen yetiŐkin eđitimi faaliyetlerinin de űlkemiz için ađırlıklı bir yeri bulunmaktadır.

3. SűRE BOYUTU:

a) Karar Sűreci:

Arjantin'de eđitim sistemine iliŐkin kararlar Eđitim ve Kűltűr Bakanlıđınca alınır. Eyalet dűzeyindeki hűkűmetler, kendi bölgelerindeki okullara iliŐkin alınacak kararlarda önemli lde yetkiye sahiptirler, ancak bu karar yetkisi, merkezi hűkűmetin belirlemiŐ olduđu amaç ve siyasa ile sınırlanmıŐtır (UNESCO, 1971, ss. 129-134). Yűksekđretim bakımından Arjantin'de yönetimsel özerklik söz konusudur ve devletin eđitim amaçları ve siyasası çerçevesinde kendi organları eliyle karar yetkisini kullanırlar (Faust, 1971, s. 267).

Tűrkiye'de eđitimin amaçları ve siyasası 1982 tarihli T.C. Anayasasının ilgili maddeleri ile 1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eđitim Temel Kanununda belirtilmiŐtir. Bu amaçlarda ve siyada deđiŐiklik yapılması ya da yenilerinin konulması yetkisi Tűrkiye Bűyűk Millet Meclisinin yetkisindedir. Eđitim Yűksek Kurulu, Yűksekđretim Kurulu, Milli Eđitim Őűrası, Mesleki ve Teknik đretim Yűksek DanıŐma Kurulu ve ıraklık ve Meslek Eđitim Kurulu; Milli Eđitim Bakanlıđının kararlarını onaylamak ya da karar alınmasına yardım etmek űzere kurulmuŐlardır. Milli Eđitim Bakanlıđı, Tűrk Eđitim Sisteminin en űst yönetim ve denetim birimidir ve merkeziyetçi yönetim söz konusudur.

b) Planlama Sűreci:

Arjantin'de planlama faaliyetlerinde yetkili makam Eđitim ve Kűltűr Bakanlıđıdır. Bakanlık bűnyesindeki komisyonlar, direktrlűkler ve servisler kendi görev alanlarına giren konularda planlama yetkisine sahiptirler. Eyaletler dűzeyindeki planlama faaliyetlerinde yetkili makamlar ise Genel Eđitim Konseyi ile đretim kurumlarının ilgili makamlarıdır. Yűksekđretim dűzeyindeki planlama ise űniversiteler arası konsey ve yűksekđretim kurumlarının yetkili organları eliyle gerçekleŐtirilir (UNESCO, 1971, s. 136).

Türkiye’de planlama faaliyetlerinde tek yetkili makam Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütüdür. Bu yetkiyi, danışma birimleri, ana hizmet birimleri ve yardımcı birimler aracılığıyla kullanır. Yükseköğretime ilişkin planlama faaliyetleri 1981 tarih ve 2547 sayılı kanunla kurulan Yükseköğretim Kurulu ve ilgili organlar eliyle yürütülür.

c) Örgütlenme Süreci:

Arjantin’de özel okullar dışındaki okul öncesi eğitim, temel eğitim ve ortaöğretim okullarının yapımı, faaliyete geçirilmesi ve öğretmenlerinin atanması işlemlerinde resmi okullar için Eğitim ve Kültür Bakanlığı, eyaletlere ait okullar için ise Genel Eğitim Konseyleri yetkilidir. Ancak bu konseyler inşaat, bina alımları vb. konularda Eğitim ve Kültür Bakanlığından onay almakla yükümlüdürler (UNESCO, 1971, s. 134). Yükseköğretim kurumlarının yapımı, faaliyete geçirilmesi ve öğretim elemanlarının atanmasında eyaletlerin ilgili organları yetkilidir (Faust, 1971, s. 267).

Türkiye’de özel okullar dışındaki okul öncesi eğitim, temel eğitim ve ortaöğretim okullarının yapımı, faaliyete geçirilmesi ve öğretmenlerinin atanması işlemleri Milli Eğitim Bakanlığına gerçekleştirilmektedir. Yükseköğretim kurumlarının yapımı, faaliyete geçirilmesi ve öğretim elemanlarının atanması işlemleri üniversitelerin yetkili organları eliyle gerçekleştirilmektedir.

d) İletişim Süreci:

Arjantin eğitim sisteminde iletişim süreci, merkezden yayınlanan emir ve görüşlerin eyaletler düzeyinde, eyaletlerin kendi özellikleri dikkate alınarak uygulanması, eyaletlerden merkeze bazı isteklerin, görüşlerin ve onaylanacak evrakların gönderilmesi şeklinde işlemektedir (UNESCO, 1971, ss. 132-134). Yükseköğretim düzeyinde ise Üniversitelerarası Konsey ile Yükseköğretim Kurumları arasında, aynı zamanda da Bakanlık ile bunlar arasında iletişim söz konusudur (Faust, 1971, s. 267).

Türkiye’de ise Milli Eğitim Bakanlığına yayınlanan eğitime ilişkin uygulama emirlerinin il ve ilçe düzeyindeki eğitim ve öğretim kurumlarında uygulanması yoluyla gerçekleştirilen iletişim süreci, aşağıdan yukarıya istekler, görüşler ve onaylanacak evrakların gönderilmesi biçiminde işlemektedir. Yükseköğretimde ise bu süreç, Yükseköğretim Kurulu ile yükseköğretim kurumları arasında yukarıdan aşağıya emir ve görüşlerin gönderilmesi, aşağıdan yukarıya ise istekler, görüşler ve onaylanacak evrakların gönderilmesi biçiminde işlemektedir.

e) Koordinasyon Süreci:

Arjantin eğitim sisteminde koordinasyon süreci temelde Eğitim ve Kültür Bakanlığı bünyesindeki Koordinasyon Daimi Komisyonu’na sağlanmakta, eyalet

düzeyindeki koordinasyon ise Eyalet Genel Eğitim Konseyi tarafından gerçekleştirilmektedir (UNESCO, 1971, s. 129). Üniversiteler arasındaki koordinasyon ise Üniversitelerarası Konsey tarafından sağlanmaktadır (Faust, 1971, s. 267).

Türk eğitim sisteminde koordinasyon süreci Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünce sağlanmakta, il ve ilçelerde Milli Eğitim Müdürlükleri koordinasyon sürecinde rol üstlenmektedirler. Üniversiteler arasındaki koordinasyon ise Yükseköğretim Kurulu ve Üniversitelerarası Kurul tarafından sağlanmaktadır.

f) Değerlendirme Süreci:

Arjantin eğitim sistemine ilişkin genel değerlendirme, Eğitim ve Kültür Bakanlığınca yapılmakla birlikte, eyalet düzeyinde bulunan Genel Eğitim Konseyi de değerlendirme sürecine katılmaktadır. Bakanlıktaki değerlendirme sürecinde merkez denetmenlerinin, yerel denetmenlerin ve eyalet denetmenlerinin rolü ve önemi büyüktür. Sistemi meydana getiren unsurların denetlenmesi ve değerlendirilmesi söz konusu denetmenlerce yapılmakta, Bakanlık bünyesindeki servisler, komisyonlar ve direktörlükler değerlendirme sürecinde etkili olmaktadır (UNESCO, 1971, ss. 132-134). Yükseköğretim düzeyindeki değerlendirme sürecinde yükseköğretim kurumlarının kendi denetleme birimleri ve üniversitelerarası konsey önemli bir rol oynamaktadırlar (Faust, 1971, s. 267).

Türk eğitim sistemine ilişkin genel değerlendirmede Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünün sorumluluğu büyüktür. Bu değerlendirme zaman zaman toplanan Milli Eğitim Şûralarında (şimdiye kadar onüç kez toplanmıştır) yapılmakta, kurullar ve ana hizmet birimleri ile yardımcı birimler değerlendirme sürecinde rol üstlenmektedirler. İl ve ilçelerdeki Milli Eğitim Müdürlükleri de Bakanlık bünyesindeki değerlendirmeye ışık tutacak değerlendirmeler yapmaktadırlar. Türk eğitim sistemindeki değerlendirme sürecinde bakanlık müfettişleri ile ilköğretim müfettişleri önemli rol oynamakta, sistemi meydana getiren unsurların denetlenmesi ve değerlendirilmesi söz konusu denetmenlerce yapılmaktadır. Yükseköğretim düzeyindeki değerlendirme sürecinde ise Yükseköğretim Kurulu ve Yükseköğretim Denetleme Kurulu söz sahibidir.

SONUÇ

Her iki ülkenin de devlet yönetim sistemi eğitim sistemlerine biçim ve yön vermektedir. Buna göre süreç boyutunda Arjantin'deki eğitim sisteminde karar, planlama, örgütlenme, iletişim, koordinasyon ve değerlendirme süreçlerinde yetki büyük ölçüde yerel yönetimlerde, yani eyaletlerin kendi eğitim yönetimi sistemlerinde olup, bu yetkiyi merkezi hükümetin eğitime ilişkin amaçları ve siyasası çerçevesinde kullanırlar. Türkiye'de ise merkeziyetçi bir eğitim yönetimi sistemi söz konusudur ve yukarıda belirtilen süreçlere ilişkin yetki büyük ölçüde Milli Eğitim Bakanlığı merkez örgütünde toplanmıştır.

Her iki ülkede de eğitim sistemlerinin amaç boyutunda büyük benzerlikler göze çarpmaktadır. Yapı boyutunda ise, okul öncesi eğitim, iki ülkede de okul sisteminin resmi bir parçasıdır. Arjantin'de temel eğitim 6-12, ortaöğretim 13-19 ve yükseköğretim 18-24 yaşlarını kapsarken, Türkiye'de temel eğitim 6-14 (genelde 7 yaşında okula başlayan çocuklar için zorunlu öğretim ilk beş yıl), ortaöğretim 15-18 ve yükseköğretim de 18-24 yaşlarını kapsamaktadır. Yetişkin eğitiminin amaçları da her iki ülkede benzerlik göstermekte ancak Arjantin'de gece okulları ve gece kursları bu alanda ağırlıklı bir yer tutarken, Türkiye'de daha çok gündüz kursları ile gündüz öğretim yapan okullar ağırlık taşımaktadır.

Özetle, amaç boyutunda büyük benzerlikler gösteren iki ülke eğitim sistemi yapı ve süreç boyutlarında birbirinden farklı bir görünüm içine girmektedir.

KAYNAKLAR

1. AKYÜZ, Yahya: *Türk Eğitim Tarihi* (Genişletilmiş 3. Baskı), Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No: 160, 1989.
2. AnaBritannica: *Genel Kültür Ansiklopedisi*, İstanbul: Ana Yayıncılık ve Sanat Ürünleri Pazarlama A.Ş., 1990.
3. —————: *Dünya Ülkeleri*, İstanbul: Ana Yayıncılık ve Sanat Ürünleri Pazarlama A.Ş., 1987.
4. —————: *Genel Kültür Ansiklopedisi*, Cilt 2, İstanbul: Ana Yayıncılık ve Sanat Ürünleri Pazarlama A.Ş., 1987.
5. —————: *Karşılaştırmalı Ulusal İstatistikler*, İstanbul: Ana Yayıncılık ve Sanat Ürünleri Pazarlama A.Ş., 1986.
6. *Cumhuriyet Gazetesi*: 22 Eylül 1990 (Üniversitede Ders Başı Hazırlığı).
7. FAUST, Augustus F.: "Argentina", *The Encyclopedia of Education*. Macmillan and Free Press. Volume 1, 1971.
8. *Milliyet Gazetesi*: 27 Nisan 1991 (Sayım Hileleri Düzeltildi).
9. MEGSB: *XII. Milli Eğitim Şûrası (18-22 Temmuz 1988), Raporlar, Görüşmeler, Kararlar*, İstanbul: M.E. Basımevi, 1989.
10. MIGNONE, Emilio Fermin: "Argentina", *The International Encyclopedia of Higher Education*. Volum 2, Jossey-Bass Publisher, San Francisco, Washington, London, 1978.
11. *Milli Eğitim Temel Kanunu* (1973 Tarih ve 1739 Sayılı).
12. TUSİAD: *Türkiye'de Eğitim*. Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği, 1990.
13. UNESCO: *World Survey of Education V*, Educational Policy, Legislation and Administration, Paris, 1971.